

Forslag til tiltak for å styrke forskningen ved museene.

Oppdrag:

Sidsel Helliesen, Inger Jensen og Kari Telste ble 09.01.08 bedt av Museumsforbundets styre om å lage en handlingsplan for styrking av forskningen ved museene.

Oppstartmøte med Olav Aaraas, Tron Wigeland Nilsen, Inger Jensen, Kari Telste og Sidsel Helliesen, 09.01.08. Idédugnad/seminar 15.02.08; gruppen har for øvrig hatt møter 09.01.08, 15.04.08, samt kontakt pr. e-post.

Forutsetninger:

Gruppen legger til grunn tidligere utredninger som *Forskning ved museene. En forskningspolitisk uttalelse fra NKKMs forskningsutvalg*, 1993 og ”Museumsforskning: av avgjørende ubetydelighet?”, Norges Museumsforbund, 1999.

Vi tar således utgangspunkt i en del forhold som er kjent for mange som har deltatt i noen år, men som er grunnleggende og stadig viktig å minne om.

Tiltaksplanen gjelder primært fagrelatert forskning, sekundært forskning om museene.

Gruppen ser forskning knyttet til samlingene som et sentralt satsningsfelt.

Blant hovedpunktene er:

- Samlingene særpreger museene, og samlingenes verdi som kilder til og generering av ny kunnskap står sentralt.
- Samlingene er primærkilder som blir meningsbærende når de settes inn i en kontekst.
- Kunnskap om samlingene og kunnskap generert på grunnlag av samlingene er ikke gitt en gang for alle, men i stadig utvikling og endring.
- Museene forvalter en kunnskap de er alene om.
- Museene er vitenskapelige institusjoner med både forskningsforberedende og forskningsutførende oppgaver.
- Museene har personale med forskningskompetanse.
- Forskning knyttet til samlingene legitimerer museenes forskningsoppgave.
- Museumsforskningen har som særpreget og fortrinn at den har nærhet både til kildene og til fora for formidling.
- Forskningen som utføres ved museene er hverken prinsipielt eller kvalitativt forskjellig fra annen forskning.
- Museenes forskningsoppgave er sårbar. Den må fortløpende begrunnes og dens vilkår er stadig under press.

Situasjonen i dag:

- Faglig råd i NMF har som hovedoppgave å vurdere søknader om konservator-/førstekonservatorkompetanse. Denne autorisasjonsordningen ble innført i 1999 for å vurdere aktuelle søkeres vitenskapelige kvalifikasjoner og faglige kompetanse og erstattet ordningen med bedømmelseskomiteer.
- Endring i utdannelsessystemet/akademiske grader påvirker kompetansenivået og rekrutteringen til vitenskapelige stillinger ved museene.
- Faglig råd har endret kriteriene i samsvar med det nye gradssystemet.
- Faglig råd er nå tillagt oppgavene som tidligere lå til Nmfs forskningsutvalg (arbeide for styrking av forskerrekuttering og -kompetanse).
- Faglig råds erfaring bekrefter utfordringer nevnt nedenfor.
- ABM-utvikling, så vel som KAFF, satser på forskning om museene. Det er imidlertid stort behov for å styrke forskningen på museenes samlinger, deres arbeids- og ansvarsområder.
- Finansiering av forskning ved museene er gjennomgående vanskelig.

- Det stilles økende krav til digitalisert informasjon om museenes samlinger (databaser og nettpresentasjoner).
- Museene må i økende grad legitimere sin virksomhet og samfunnsrelevans.

Viktige utfordringer:

- Personalets forskningskompetanse må styrkes.
- Bevissthet om krav til vitenskapelige arbeider må styrkes.
- Bevissthet om forskjellen mellom forskning og formidling må styrkes samtidig som forskningsformidlingen ivaretas.
- Universitetssystemets evalueringssystem kan virke hemmende på samarbeidet mellom museer og universiteter.
- Samlingsrelatert forskning må oppgraderes. Standarder for katalogisering bør utarbeides.
- Forskning må etableres som suksesskriterium for museer.

Museenes tiltak:

- Forskningen skal ha forankring i museenes strategi- og virksomhetsplaner.
- Det må settes av midler til forskning (frikjøp; eksterne veiledere; seminarer etc.)
- Forskning må inngå i det vitenskapelige personalets stillingsbeskrivelser og instruksjoner (plikt og rett).
- Det må defineres hvor mye tid som skal brukes på forskning. (Ideelt: 30 % forskning, 30 % samlingsforvaltning, 30 % formidling og 10 % administrasjon.)
- Forsker og ledelse må være enige om valg av forskningstema. (Viktig å ta hensyn til så vel forskerens initiativ og engasjement som relevans for museets mål og virksomhet.)
- Det må inngås forpliktende avtaler om prosjekter, mål og resultatoppgjør. (Positivt for forskerne å bli sett og tatt på alvor.)
- Det må skapes fruktbare forskningsmiljøer.
- Det må etableres forskerveiledning.
- Mulighet for forskerutdanning må vurderes.
- Fagfellevurdering må tas i bruk.
- Nettverk og samarbeidsprosjekter bør initieres mellom museer, universiteter og andre forskningsinstitusjoner.
- Resultatene må synliggjøres. Museene har tilgang til en rekke fora som utstillinger, publikasjoner, seminarer o.l. (Publikasjoner bør ha sammendrag på engelsk.)
- Det må tas sikte på å rekruttere nyansatte med forskerkompetanse.

Museumsforskernes tiltak:

- Ta initiativ med hensyn til forskningstema/-prosjekter.
- Vise gjennomføringsevne.
- Være seg bevisst kravene til vitenskapelig arbeid.
- Fremme forslag om nettverk og samarbeidsprosjekter.
- Fremme forslag om samarbeid om etablering av katalogiseringsstandarder.

Museumsforbundets tiltak:

- Understreke betydningen av at museene prioriterer egen forskning og at de enkelte institusjoner og ledere har ansvar for å gjennomføre tiltak (se punktene under Museenes tiltak ovenfor).
- Seksjon for museumsledelse bør ha fokus på forskning (for eksempel ledersamling med forskning som hovedtema.)
- Ta initiativ for evaluering av den forskerutdanningsordningen som ble utprøvd i 1990-årene. (Samarbeid med ABM-u, NFR, NK?)

- Ta initiativ for å opprette forskerskoler for museumsansatte.
- Vurdere etablering av en seksjon for forskning i Museumsforbundet.
- Med referanse til St.meld. nr.15 ”Tingenes tale”, ta opp med KKD og NF betydningen av at en nasjonal F&U-satsning rettes mot museumssektoren generelt (ikke bare universitetsmuseene).
- Med referanse til samme melding be KKD vurdere føringer i tildelingsbrevene til museene om styrking av forskningsledelse og utarbeidelse av planer og programmer for forskning.
- Pådriv for øremerkede midler.

Oslo
30.04.08

Sidsel Helliesen
Sign

Inger Jensen
Sign

Kari Telste
Sign